

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/241/2022
Identifikačné číslo spisu:	8120211271
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8120211271.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Mgr. Z. O., B. B. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Vladimírom Milasom, Prešov, Masarykova 13, proti žalovanému Ing. L. N., B., M. XX, zastúpenému advokátom JUDr. Martinom Staroňom, Prešov, Hlavná 89, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 14C/89/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2022 sp. zn. 8Co/42/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 23. mája 2018 č. k. 14C/238/2016-268 určil, že žalobkyňa je vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 1/2 k celku k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXXXX, okres: B., obec: B., katastrálne územie: B., a to stavby - rodinný dom, súpisné číslo XXXX stojaci na parcele č. XXXX a parcely registra „C“ č. XXXX - zastavané plochy a nádvorja o výmere 478 m², ktoré nadobudol žalovaný na základe Darovacej zmluvy z 20. marca 2009, ktorej vklad bol povolený dňa 15. apríla 2009, pod č. V - XXXX/XXXX. Žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Výkonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobkyňa darovacou zmluvou z 20. marca 2009 previedla polovicu vyššie označených nehnuteľností na žalovaného. Žiadosťou z 10. augusta 2016 vyzvala žalovaného o vrátenie tohto daru z dôvodu, že sa mal dopustiť hrubého porušenia dobrých mravov tým, že bez jej vedomia a súhlasu previedol ich spoločné, do bezpodielového spoluvlastníctva manželov patriace nehnuteľnosti na spoločnosť Rokus, s.r.o., IČO: 36471241, ktorej je jediným spoločníkom a konateľom, a ktorej obchodný podiel, do ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nepatrí. Malo ísť o meštiansky dom súpisného čísla XXXX spolu s príľahlým pozemkom, parcelami registra C parcelné č. XXX, č. XXX/X a č. XXX/X v katastrálnom území B., spolu zapísané na LV č. XXXXX, prevedený kúpnu zmluvou V XXXX/XXXX z 22. júna 2016 a rekreačnú chatu súpisného čísla XXX spolu s príľahlým pozemkom, parcelami registra C parcelné č. XXXX/XX a č. XXXX/XX v

katastrálnom území N., spolu zapísané na LV č. XXXX, prevedený kúpnu zmluvou V XXXX/XXXX zo 17. mája 2016. Zároveň bez jej vedomia a súhlasu, žalovaný previedol ku dňu 17. júna 2016 aj časť ich spoločného obchodného podielu v spoločnosti Rokus real, s. r. o., IČO 36813346 o veľkosti 88,70 % k celku zo svojej osoby na spoločnosť Rokus, s. r. o., IČO: 36471241, ktorá vznikla pred uzavretím ich manželstva, a preto obchodný podiel v nej do ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov nepatrí. Žalobkyňa ďalej vo svojej žiadosti o vrátenie daru uviedla, že žalovaný uskutočnil tieto kroky premyslene, v čase ich manželskej krízy, kedy ich manželstvo neplnilo svoju funkciu, kedy spolu nehospodárili, a kedy žalovaný neprispieval na chod domácnosti, ani na výživu deťom a ani na jej výživu ako manželky. Jeho komunikáciu s ňou označila za plnú hrubých urážok. Túto jeho činnosť potom označila za premyslenú snahu ju majetkovo a finančne poškodiť, ľudsky ponížiť, čo považovala za konanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi a pravidlami manželského spolužitia.

1.2. Podľa súdu prvej inštancie zásadným dôvodom požiadavky o vrátenie daru v zmysle výzvy žalobkyne z 20. augusta 2016 bola skutočnosť, že žalovaný mal previesť ich spoločný majetok na spoločnosť Rokus, s. r. o., ktorá vznikla ešte pred uzavretím ich manželstva a ktorej obchodný podiel preto nespadal do ich bezpodielového spoluvlastníctva (BSM). V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na to, že žalovaný nepreukázal (neuniesol dôkazné bremeno) svoje tvrdenia, že žalobkyňa s prevodom tohto majetku na uvedenú spoločnosť súhlasila.

1.3. V ďalšom mal súd prvej inštancie za preukázané, že i žalobkyňa svojou mierou prispela k rozvratu manželstva so žalovaným, keď sa podieľala na aktivitách „sektu“, nadviazala mimomanželskú známosť. Tieto skutočnosti však podľa súdu nič nemohli zmeniť na závere, že žalovaný nepochybne previedol rekreačnú chatu na Domaši kúpnu zmluvou zo 17. mája 2016 i meštiansky dom v Prešove kúpnu zmluvou z 22. júna 2016, a taktiež, že dňa 17. júna 2016 previedol časť ich spoločného podielu spoločnosti Rokus real, s. r. o. o veľkosti 88,7 %, všetko na spoločnosť Rokus, s. r. o. Prešov, a to bez vedomia a súhlasu žalobkyne. Túto skutočnosť, teda prevod nehnuteľnosti veľkej hodnoty, resp. obchodného podielu bez súhlasu, resp. vedomia žalobkyne, potom súd vyhodnotil ako hrubé porušenie dobrých mravov. Skutočnosť, že predmetom iných súdnych konaní bolo súčasné riešenie otázok, či bol majetok prevedený bez súhlasu, resp. so súhlasom žalobkyne, neznamenal, že by sa žalobkyňa nemohla domáhať vrátenia daru. V tomto smere potom uviedol, že aj keď bola v iných konaniach riešená otázka platnosti, resp. neplatnosti prevodu tohto majetku žalovaným na spomínanú spoločnosť, kde žalovaný je jediným konateľom a spoločníkom, za situácie, že žalovaný hodnoverne nepreukázal, že by žalobkyňa mala vedomosť o týchto prevodoch a už vôbec nie, že by udelila súhlas s takýmito prevodmi, súd žalobe vyhovel, keď takéto prevody spoločného majetku považoval za hrubé porušenie dobrých mravov. Uzavrel, že nakoľko žalovaný dar na základe žiadosti žalobkyne nevrátil, táto mala naliehavý právny záujem na požadovanom určení, v zmysle § 137 písm. c) CSP, keďže žalovaný je naďalej evidovaný ako spoluvlastník darovaného podielu.

2. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. marca 2019 č. k. 8Co/124/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobkyňu priznal voči žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. V odôvodnení konštatoval, že súd prvej inštancie správne a dostatočne zistil skutkový stav veci, svoje rozhodnutie jasne a výstižne odôvodnil a vec správne právne posúdil. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že v danom spore boli splnené podmienky pre vrátenie daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka. Poukázal na to, že žalovaný ani v odvolacom konaní nespochybnil skutočnosť, že žalobkyňa nemala vedomosť o prevodoch majetku na spoločnosť Rokus, s. r. o. Prešov, ani to, že s takýmito prevodmi nesúhlasila. K námietke, že mal súd konanie prerušiť až do právoplatného skončenia konaní vedených na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8Pc/19/2016 a sp. zn. 20C/47/2017 o určení neplatnosti kúpnych zmlúv a určení vlastníckeho práva, poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v jeho bode 11. Dodal, že z odpovede žalovaného na žiadosť o vrátenie daru nemožno vyvodit' iný dôvod nesúhlasu s vrátením daru, ako tvrdenie, že žalobkyňa o prevode nehnuteľností - meštianskeho domu a rekreačnej chaty vedela a nenamietala ich prevod na spoločnosť Rokus, s.r.o., a preto odvolací súd nevidel dôvod, pre ktorý by mal súd prvej inštancie toto konanie prerušiť a vyčkat' na právoplatnosť konaní o neplatnosť kúpnych zmlúv a určení vlastníckeho práva. Ak žalovaný vo svojom odvolaní poukazoval na tzv. princíp vzájomnosti, odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní prihliadol aj k tejto skutočnosti, keď hodnotil aj správanie sa d'arkyne (bod 10. napadnutého rozsudku). Z týchto

dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a o trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) konajúci o dovolaní žalovaného uznesením z 26. augusta 2020 sp. zn. 8Cdo/288/2019 rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. marca 2019 sp. zn. 8Co/124/2018 a rozsudok Okresného súdu Prešov z 23. mája 2018 č. k. 14C/238/2016-268 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie. Rozhodol tak majúci za to, že dovolanie je procesne prípustné ohľadne nesprávneho právneho posúdenia súdmi nižšej inštancie v otázke či „za hrubé porušenie dobrých mravov v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka ako dôvodu na vrátenie daru, bolo možné považovať i také konanie žalovaného ako obdarovaného, ktorý ako manžel, bez súhlasu druhého manžela (žalobkyne ako darkyne), previedol spoločný nehnuteľný majetok do vlastníctva iného subjektu (konkrétne spoločnosti Rokus, s. r. o., v ktorej bol žalovaný jej jediným spoločníkom a konateľom)“. Dovolací súd závery súdov nižších inštancií ohľadne naplnenia dôvodov pre vrátenie daru považoval za predčasné, pretože iba sama skutočnosť, že žalovaný previedol spoločný majetok strán (rozumej „majetok patriaci do BSM“) počas manželstva na inú obchodnú spoločnosť nemožno kvalifikovať ako konanie, ktoré bolo v hrubom rozpore s dobrými mravmi. Súlad konania obdarovanej osoby s dobrými mravmi treba posudzovať vždy komplexne, so zreteľom na konkrétnu situáciu medzi darcom a obdarovaným, s prihliadnutím na všetky rozhodujúce okolnosti. Avšak sama skutočnosť, že žalovaný počas manželstva previedol časť spoločného majetku na inú obchodnú spoločnosť (bez súhlasu žalobkyne), bez ďalšieho nesignalizuje takú intenzitu jeho konania, ktorú by bolo možné vyhodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. Pokiaľ tak urobil v presvedčení, že prevádza svoje výlučné vlastníctvo (z dôvodu ktorého potom i navrhoval prerušenie tohto konania do právoplatného skončenia konaní o určenie neplatnosti scudzovacích právnych úkonov, pričom ani v daných konaniach sa tieto úkony neposudzovali z hľadiska ich absolútnej neplatnosti podľa § 39 Občianskeho zákonníka, t. j. pre ich rozpor s dobrými mravmi, ale iba neplatnosti relatívnej podľa § 40a Občianskeho zákonníka v spojení s § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka, t. j. z dôvodu absencie súhlasu druhého manžela s ich prevodom), intenzita porušenia týchto právnych noriem nedosahuje stupeň hrubého porušenia dobrých mravov. Dovolací súd týmto nespochybnil samotný záver, že by si žalovaný nepočínal v rozpore s dobrými mravmi (prevod majetku v rozpore so zákonom možno potom kvalifikovať aj ako konanie v rozpore s dobrými mravmi), avšak doposiaľ nebolo preukázané, že by intenzita tohto konania (zatiaľ) odôvodňovala aj záver o „hrubom“ porušení dobrých mravov (aj relatívna neplatnosť právneho úkonu vychádza z premisy o jeho platnosti, pokiaľ sa jeho neplatnosti nedovolá dotknutý účastník - § 40a Občianskeho zákonníka). Navyše, žalobkyňa sa v tomto smere domáha nápravy cestou podania žalôb o neplatnosť dotknutých úkonov, a v prípade jej úspechu v týchto konaniach, budú tieto nehnuteľnosti riadnym predmetom vyporiadania v rámci ich BSM. Uvedené znamená, že následky konania žalovaného sú zákonom predvídaným spôsobom napravitelné (cestou vyslovenia neplatnosti scudzovacích právnych úkonov), a teda žalobkyňi v tomto smere žiadna ujma na jej právach do budúcnosti nevznikne, resp. táto sa odstráni. Na to, aby súdy vyhodnotili konanie žalovaného ako „hrubé“ porušenie dobrých mravov (teda väčšej intenzity než „bežné“ porušenie dobrých mravov) je potrebné podľa dovolacieho súdu posúdiť i ďalšie okolnosti, za ktorých žalovaný dané nehnuteľnosti previedol, predovšetkým jeho úmysel (motív) tak urobiť. Z neho potom možno usudzovať, či jeho konanie možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov (t. j. či teda konal v presvedčení, že prevádza svoje vlastné nehnuteľnosti alebo tak konal s cieľom úmyselne poškodiť žalobkyňu na jej právach príp. z iného ľstivého úmyslu a pod.). Avšak iba samotná absencia súhlasu žalobkyne s ich prevodom, je len zákonným dôvodom pre vyslovenie relatívnej neplatnosti týchto úkonov, nepreukazuje však samotnú intenzitu konania žalovaného, ako konania v hrubom rozpore s dobrými mravmi (týmto je iba motív takéhoto konania žalovaného ako zložka prejavu jeho vôle). V opačnom prípade by totiž súdy museli ako konanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi, vyhodnotiť každé uzavretie zmluvy týkajúce sa nie bežných vecí jedným z manželov, bez súhlasu druhého manžela (napr. i za stavu, kedy by konajúci o existencii a obsahu ustanovenia § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka vedieť nemusel). Dovolací súd uzavrel, že nie každé nakladanie s vecami patriacimi do BSM jedným manželom bez súhlasu druhého manžela, treba považovať za konanie hrubo porušujúce dobré mravy, ale len také, pri ktorom bolo vykonaným dokazovaním riadne preukázané, že tak druhý manžel konal s nekalým úmyslom v snahe hrubo poškodiť majetkové práva druhého z manželov. Doposiaľ však

nebolo preukázané, že by žalovaný konal v úmysle „ukrátiť“ žalobkyňu o ich spoločný majetok, keďže tieto úkony robil v presvedčení, že išlo o jeho výlučný majetok, s ktorým môže nakladať sám (i preto žalovaný namietal, že súdy vyhodnotili jeho konanie ako hrubé porušenie dobrých mravov, bez toho, aby vyčkali do právoplatného skončenia uvedených sporov, resp. namietal, že ak bude v týchto sporoch úspešný, súdy ho už dopredu „zbavili“ majetku získaného darom, hoci by sa tak žiadneho nedovoleného konania ani len nedopustil).

3.1. V ďalšom konaní dovolací súd uložil povinnosť zaoberať sa všetkými okolnosťami, za ktorých došlo k prevodom spoločného majetku žalovaným, a nielen skutočnosťou, že k nemu došlo bez súhlasu žalobkyne, keďže táto skutočnosť je sama o sebe iba dôvodom pre vyslovenie relatívnej neplatnosti takýchto úkonov, nepreukazuje však i samotnú intenzitu konania žalovaného v podobe hrubého porušenia dobrých mravov. Až po vyhodnotení všetkých okolností konania žalovaného (predovšetkým jeho motívu takto konať vo vzťahu k obdarovanej) súdy nanovo posúdia, či je v danej veci dôvodná aplikácia ust. § 630 Občianskeho zákonníka.

4. Súd prvej inštancie, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, rozsudkom zo 7. júla 2021 sp. zn. 14C/89/2020 výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňu v rozsahu 100% s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

4.1. Súd prvej inštancie rešpektujúc pokyny dovolacieho súdu doplnil dokazovanie ohľadom preukázania úmyslu (motívu) žalovaného v súvislosti s prevodom majetku, a taktiež dopyčul aj žalobkyňu, pričom aj na základe doplnenia dokazovania výsluchom strán sporu, resp. pripojením rozhodnutí odvolacieho súdu v súvislosti s konaniami o neplatnosti jednotlivých zmlúv o prevode majetku, teda konkrétne chaty na Domaši, meštiackeho domu a obchodného podielu, nedospel k iným skutkovým záverom než k tým, ktoré boli zrejme už v rámci pôvodného rozhodnutia prvostupňového súdu. Súd za podstatné považuje to, čo uviedol dovolací súd, a teda že nie každé nakladanie s vecami patriacimi do BSM jedným z manželov bez súhlasu druhého manžela treba považovať za konanie hrubo porušujúce dobré mravy, ale len také, pri ktorom bolo vykonaným dokazovaním riadne preukázané, že tak druhý manžel konal s nekalým úmyslom v snahe hrubo poškodiť majetkové práva druhého z manželov, pričom v tomto konaní nebolo preukázané, aby žalovaný konal v úmysle ukrať žalobkyňu o ich spoločný majetok, keďže tieto úkony robil v presvedčení, že išlo o jeho výlučný majetok, s ktorým môže nakladať sám. Ani doplnením dokazovania nedošlo k zásadným zmenám skutkových okolností, práve naopak, došlo iba k potvrdeniu, resp. zvýrazneniu skutočnosti tvrdených žalovaným, a teda že tento nekonal s nekalým úmyslom, resp. s úmyslom ukrať žalobkyňu a navyše poukázal na to, že konal v hlbokom presvedčení, že sa jedná o jeho výlučný majetok vzhľadom na spôsob financovania kúpy tohto majetku (chata na Domaši, meštiacky dom).

4.2. Právny zástupca žalobkyne navrhol doplniť dokazovanie pripojením spisov tunajšieho súdu, v rámci ktorých bola riešená neplatnosť zmlúv o prevode meštiackeho domu, resp. chaty na Domaši. Súd tento návrh na doplnenie dokazovania zamietol, keďže súčasťou spisu je rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci prevodu chaty na Domaši (právoplatne skončené konanie) a ohľadom meštiackeho domu spis nie je možné pripojiť, keďže tento sa nachádza na krajskom súde z dôvodu podaného odvolania. Súd zároveň nemal za to, aby z obsahov týchto spisov mohol zistiť nejaké nové skutočnosti, teda celkový kontext s ohľadom na prevod majetku zo žalovaného na spoločnosť Rokus s.r.o., ako na to poukázal právny zástupca žalobkyne, keďže tento celkový kontext už bol preukazovaný v rámci prvotného rozhodnutia prvostupňového súdu v tomto konaní a dokazovanie bolo ešte doplnené o ďalší výsluch samotných strán sporu. Za týchto okolností preto súd nepovažoval za potrebné a hospodárne dopĺňať dokazovanie pripojením týchto spisov.

4.3. Vzhľadom na závery uvedené v odôvodnení rozhodnutia dovolacieho súdu, ako aj s ohľadom na doplnené dokazovanie, súd dospel k záveru, že v danom prípade aj keď mohlo dôjsť k porušeniu dobrých mravov zo strany žalovaného tým, že na spoločnosť Rokus s.r.o. previedol majetok, ktorý patril do BSM bez súhlasu žalobkyne (hoci žalovaný tvrdí, že to bolo s jej súhlasom), tak takéto konanie, aj keď vykazuje znaky porušenia dobrých mravov, nepredstavuje hrubé porušenie dobrých mravov, ktoré by zakladalo povinnosť žalovaného, ako obdarovaného, vrátiť poskytnutý dar. V súvislosti s prevodom majetku súd poukazuje taktiež na to, čo aj konštatoval dovolací súd, a teda že následky konania žalovaného sú napravitelné zákonom predvídaným spôsobom, a teda v danom prípade žalobami

o neplatnosť prevodu majetku z dôvodu neudelenia súhlasu žalobkyne ako manželky v súlade s ustanovením § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čo vlastne žalobkyňa aj realizovala. V tomto ohľade súd poukazuje na to, že ohľadom chaty na Domaši už bolo súdom právoplatne rozhodnuté, že prevod je neplatný, a táto nehnuteľnosť patrí do BSM strán sporu, pričom bude vyporiadavaná v rámci konania o vyporiadaní BSM a obdobný záver možno očakávať aj ohľadom meštianskeho domu, kde už prvostupňový súd rovnako rozhodol o neplatnosti tohto prevodu. Vzhľadom na vyššie uvedené preto súd žalobu zamietol.

5. Na odvolanie žalobkyne odvolací súd rozsudkom z 30. júna 2022 sp. zn. 8Co/42/2021-104 potvrdil rozsudok a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

5.1. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a zdôraznil, že súd prvej inštancie v súlade s vysloveným právnym názorom Najvyššieho súdu SR doplnil dokazovanie ohľadom preukázania úmyslu (motívu) žalovaného v súvislosti s prevodom majetku, a taktiež dopyčul aj žalobkyňu, pričom aj na základe doplnenia dokazovania výsluchom strán sporu, resp. pripojením rozhodnutí odvolacieho súdu, v súvislosti s konaniami o neplatnosti jednotlivých zmlúv o prevode majetku, teda konkrétne chaty na Domaši, meštianskeho domu a obchodného podielu, nedospel k iným skutkovým záverom než k tým, ktoré boli zrejmé už v rámci pôvodného rozhodnutia prvostupňového súdu. K odvolacej námietke týkajúcej sa hodnotenia dôkazov súdom prvej inštancie poukázal na odôvodnenie v bode 11. napadnutého rozsudku. Pokiaľ ide o odvolací návrh na pripojenie spisov a ďalšie dokazovanie, odvolací súd upozornil, že k uvedenému zaujal stanovisko súd prvej inštancie v bode 12. odôvodnenia rozsudku. Na záver sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s právnymi závermi súdu prvej inštancie uvedenými v bode 13. napadnutého rozsudku.

5.2. K odvolacej námietke žalobkyne proti výroku o trovách konania uviedol, že súd prvej inštancie postupoval správne, ak rozhodol podľa zásady úspechu v sporovom konaní. Skutočnosť, že v tomto konaní zásadnou otázkou bolo posúdenie, či došlo k porušeniu dobrých mravov, alebo hrubému porušeniu dobrých mravov, podľa názoru odvolacieho súdu ešte nemôže viesť k záveru o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré nemusí byť náhrada trov konania priznaná strane v konaní úspešnej. Porušenie dobrých mravov bolo síce súdom skonštatované, v čom treba prisvedčiť odvolateľke, avšak len toto porušenie (bez ďalšieho) viedlo k zamietnutiu žaloby.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie, ktoré odôvodnila dovolacími dôvodmi podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP a navrhla napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie alebo zmeniť napadnuté rozhodnutie tak, že dovolací súd vyhovie žalobe. Dovolateľka zrekapitulovala doterajší priebeh konania pred konajúcimi súdmi a odôvodnenie ich rozhodnutí.

6.1. Opodstatnenosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP žalobkyňa vyvodzovala poukazom na princíp právnej istoty spočívajúci v dôkladnom odôvodnení zmeny pôvodne právoplatného rozhodnutia, pričom napadnuté rozhodnutie požiadavku presvedčivého a dôkladného odôvodnenia nespĺňa. Upozornila na ťažiskové body odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu z 26. augusta 2020 sp. zn. 8Cdo/288/2019 pre ktoré došlo k zrušeniu a vráteniu veci na súd prvej inštancie, a to že (i) závery súdov nižšej inštancie ohľadne dôvodov na vrátenie daru treba považovať za predčasné; (ii) na hodnotenie konania žalovaného ako „hrubé“ porušenie dobrých mravov je potrebné posúdiť okolnosti, za ktorých žalovaný dané nehnuteľnosti previedol, predovšetkým jeho úmysel (motív) tak urobiť; (iii) v ďalšom konaní budú sudy povinné zaoberať sa všetkými okolnosťami, za ktorých došlo k prevodom spoločného majetku žalovaným a nielen skutočnosťou, že k nemu došlo bez súhlasu žalobkyne. Dovolateľka namieta, že sudy nižších inštancií v ďalšom konaní nič z uvedeného neskúmali, neprihliadli na usmernenia dovolacieho súdu a nehodnotili dôkazy v týchto intenciách. Pokiaľ sudy rozhodnutie odôvodnili tak, že v konaní nebolo preukázané, že by žalovaný konal v úmysle ukrátiť žalobkyňu o ich spoločný majetok, keďže tieto úkony urobil v presvedčení, že išlo o jeho výlučný majetok, s ktorým môže nakladať, tento záver nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu absentuje presvedčivé hodnotenie dôkazov vo vzájomných súvislostiach za účelom zistenia motívu žalovaného, preto je rozsudok nepreskúmateľný. Výsluch žalovaného je nepostačujúci a bez objektívnej výpovednej hodnoty, pričom sudy nižších inštancií neprihliadli ako a prečo sa menili skutkové tvrdenia

žalovaného v predmetnej veci a v súdnych sporoch týkajúcich sa rekreačnej chaty a meštiackeho domu. Súd sa nekriticky stotožnil s tým čo uviedol žalovaný na pojednávaní dňa 7.7.2021, že dôvodom prevodu majetku na spoločnosť Rokus s.r.o. bola potreba zvýšenia bonity firmy za účelom čerpania úveru. Na objektívne posúdenie úmyslu (motívu) žalovaného bolo podľa dovolateľky potrebné pripojiť súdne spisy v konaniach sp.zn. 20C/47/2017 a 8Pc/19/2016. V ďalšom obsírne popísala priebeh týchto konaní, so zameraním na skutočností, ktoré by súdy zistili, ak by návrhu žalobkyne na pripojenie spisov vyhovel, pretože z nich vyplýva úmysel žalovaného spočívajúci v udržaní prevedených nehnuteľností mimo vlastníckeho práva žalobkyne za pomoci nepravdivého tvrdenia o súhlase žalobkyne s prevodom a tiež tvrdenia o výlučnom majetku žalovaného, ktoré súd nepovažoval za dôveryhodné.

6.2. Dovolaťka uplatnila i ďalší dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolaťka nastolila nasledovnú právnu otázku „či za hrubé porušenie dobrých mravov v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka ako dôvodu na vrátenie daru sa považuje konanie obdarovaného, ktorý ako manžel v čase rozvratu vzťahov medzi manželmi 4 mesiace pred rozvodom v úmysle zbaviť manželku vlastníckeho práva bez jej súhlasu previedol všetok spoločný nehnuteľný majetok do vlastníctva iného subjektu - na výlučne svoju obchodnú spoločnosť, v ktorej je manžel jediným spoločníkom a zároveň konateľom“. Zdôraznila úmysel a cielené vykonanie troch prevodov spoločného majetku v čase rozvratu manželstva, vo vzťahu k všetkému spoločnému majetku (aj k obchodnému podielu), bez súhlasu, vedomia žalobkyne na tretí subjekt, obchodnú spoločnosť Rokus, s.r.o., v ktorej je žalovaný jediným spoločníkom a konateľom, v úmysle zbaviť ju takto vlastníckeho práva. Čas rozvratu vzťahov, úmysel a vykonanie prevodov všetkého nehnuteľného majetku zdôraznila ako okolnosť, ktorá daný prípad individualizuje z hľadiska právneho posúdenia a zároveň odlišuje od iných prípadov, kedy prvok rozvratu pri týchto prevodoch chýba a rovnako chýba hlavný motív - odňať takýto majetok z vlastníctva druhého z manželov. Výslovenie záveru na položenú právnu otázku je plne legitímne, bez ohľadu na možnosti obrany zákonných práv žalobkyne bez aspektu na to, či takto spôsobený následok sa dá alebo nedá zhojiť zákonnými prostriedkami. Podľa dovolateľky je právne otáznе či do skupiny porušenia dobrých mravov spôsobom opodstatňujúcim dôvod na vrátenie daru patrí aj úmyselné odňatie majetku (vlastníckeho práva) proti vôli druhého bezpodielového spoluvlastníka. Vychádzajúc z definície dobrých mravov, konanie žalovaného, ktorý štyri mesiace pred podaním návrhu na rozvod viac ako štrnásť rokov trvajúceho manželstva kradmo, bez vedomia a súhlasu žalobkyne dňa 17.5.2016 uskutočnil prevod spoločného meštianskeho domu a rekreačnej chaty na výlučne svoju obchodnú spoločnosť, takéto konanie treba vyhodnotiť ako spoločensky neakceptovateľné. Úmysel poškodiť žalobkyňu, ktorý je v hrubom rozpore s dobrými mravmi spočíva v aktívnom, vedomom konaní žalovaného pri prevode všetkého spoločného majetku vysokej hodnoty na právnickú osobu ovládanú žalovaným a založenú pred manželstvom. Lstivý a nekalý úmysel žalovaného je preukázaný jeho vlastnými tvrdeniami vyplývajúcimi zo súdnych spisov, ktoré žiadala pripojiť.

6.3. Napokon dovolanie žalobkyne uplatnila aj proti potvrdzujúcemu výroku v časti trov konania. Namietala nesprávne právne posúdenie, pretože vzhľadom na okolnosti danej veci bolo namieste aplikovať ustanovenie § 257 CSP. Dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajú v okolnosti, že pokiaľ je dané porušenie dobrých mravov žalovaným v určitom stupni, nemožno uvažovať o jeho plnom procesnom úspechu v danej veci.

7. Žalovaný sa k doručenému dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na oprávnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd

konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

10. Dovolanie aj za účinnosti Civilného sporového poriadku treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie ani podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/92/2012).

11. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017). Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

12. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

13. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

14. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

16. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Inak povedané z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať

sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

17. Citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

18. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia.

19. Dovolací súd v súvislosti s námietkou nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku je si vedomý, že podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

20. Dovolateľka namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a nepresvedčivé a to s poukazom na princíp právnej istoty spočívajúci v potrebe dôkladného odôvodnenia zmeny pôvodného právoplatného rozhodnutia.

21. Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak ale ide o argument pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9.

decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

22. Dovolací súd pritom dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 a § 393 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, nepresvedčivé či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Za rozhodujúce pritom považoval, že odôvodnenie obidvoch rozsudkov (konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu) zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj ich všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia každého rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Argumentácia obidvoch súdov je koherentná a ich rozhodnutia konzistentné, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe súdy dospeli, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

23. Dovolací súd v danej súvislosti upriamuje pozornosť na umožnenie odvolaciemu súdu procesným právom, aby takýto súd, pokiaľ sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením odvolaním napadnutého rozhodnutia, sa v odôvodnení len obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplnil na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). V týchto prípadoch potom stačí, ak odvolací súd v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, keď spätosť potvrdzovaného a potvrdzujúceho rozsudku vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu a rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie; ak sa však odvolací súd rozhodne ísť touto cestou, vedome tým preberá zodpovednosť i za kvalitu argumentácie súdu prvej inštancie (t. j. či v prípadnom dovolacom konaní obstoí ako ním potvrdené rozhodnutie, tak i ním samým doplnené dôvody). Dopĺňanie ďalších dôvodov na podporu argumentácie prvoinštančného súdu (zo strany súdu odvolacieho) v tomto prípade nie je pravidlom (ale výnimkou) a môže sa stať, že toto ani nebude reálne možné, ak súd prvej inštancie sa v rámci odôvodňovania svojho rozhodnutia, neskôr podrobovaného prieskumu v odvolacom konaní sám objektívne uspokojivým spôsobom vyporiada so všetkými relevantnými argumentmi všetkých sporových strán a ani odvolanie neprinesie nič iné, než polemiku s takýmito jeho úvahami. O takýto prípad išlo aj v danej veci, keď odvolací súd „sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia Poukazuje na správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia.“ Tiež zdôraznil, že „súd prvej inštancie v súlade s vysloveným právnym názorom Najvyššieho súdu SR doplnil dokazovanie ohľadom preukázania úmyslu (motívu) žalovaného v súvislosti s prevodom majetku, a taktiež dopyčul aj žalobkyňu, pričom aj na základe doplnenia dokazovania výsluchom strán sporu, resp. pripojením rozhodnutí odvolacieho súdu, v súvislosti s konaniami o neplatnosti jednotlivých zmlúv o prevode majetku, teda konkrétne chaty na Domaši, meštiakeho domu a obchodného podielu, nedospel k iným skutkovým záverom než k tým, ktoré boli zrejme už v rámci pôvodného rozhodnutia prvostupňového súdu sa stotožnil so záverom prvoinštančného súdu“ (pozri bod 30. napadnutého rozsudku). K námietke žalobkyne založenej na nedostatočnom odôvodnení motívu konania žalovaného, odvolací súd poukázal na závery súdu prvej inštancie: „Súd za podstatné považuje to, čo uviedol dovolací súd, a teda že nie každé nakladanie s vecami patriacimi do BSM jedným z manželov bez súhlasu druhého manžela treba považovať za konanie hrubo porušujúce dobré mravy, ale len také, pri ktorom bolo vykonaným dokazovaním riadne preukázané, že tak druhý manžel konal s nekalým úmyslom v snahe hrubo poškodiť majetkové práva druhého z manželov, pričom v tomto konaní nebolo preukázané, aby žalovaný konal v úmysle ukrátiť žalobkyňu o ich spoločný majetok, keďže tieto úkony robil v presvedčení, že išlo o jeho výlučný majetok, s ktorým môže nakladať sám. V tejto súvislosti opätovne súd poukazuje aj na to, že ani doplnením dokazovania nedošlo k zásadným zmenám skutkových okolností, práve naopak, došlo iba k potvrdeniu, resp. zvýrazneniu skutočnosti tvrdených žalovaným, a teda že tento nekonal s nekalým úmyslom, resp. s úmyslom ukrátiť žalobkyňu a navyše poukázal na to, že konal v hlbokom presvedčení, že sa jedná o jeho výlučný majetok vzhľadom na spôsob financovania kúpy tohto majetku (chata na Domaši, meštiacky dom“ (porovnaj bod 31. napadnutého rozsudku). Ako už bolo uvedené, treba mať na

pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich jednotu.

23.1. Dovolací súd pritom zdôrazňuje, že námietka nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu bola dovolateľkou uplatnená len vo všeobecnej rovine, preto dovolací súd nebol povinný sa zaoberať inými okolnosťami, inak by poprel princíp rovnosti strán sporu.

24. Navyše odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument procesnej strany sporu (II. ÚS 76/07).

25. Takisto samotná skutočnosť, že dovolateľka so závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania/strana sporu pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

26. Dovolateľka namieta, že súdy nižších inštancií v ďalšom konaní dostatočne nezohľadnili a neskúmali ťažiskové dôvody pre ktoré došlo k zrušeniu a vráteniu veci na súd prvej inštancie (bližšie bod 6.2.), neprihliadli na usmernenia dovolacieho súdu a nehodnotili dôkazy v týchto intenciách.

27. Pokiaľ má byť súd, ktorému je vec po zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu vrátená na ďalšie konanie, viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, musí byť tento právny názor uvedený v odôvodnení rozsudku dovolacieho súdu. Musí z neho preto vyplývať, prečo bolo rozhodnutie súdu nižšej inštancie zrušené, prečo bolo považované za nesprávne, v čom spočívajú nedostatky dokazovania, skutkových záverov, prípadne nedostatky právneho posúdenia veci. Nižší súd je teda viazaný (len) takým právnym názorom, ktorý bol základom pre rozhodnutie dovolacieho súdu. Súd nižšej inštancie je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu tak pri posudzovaní otázok hmotného práva (napr. z hľadiska toho, ktorý právny predpis má byť aplikovaný, ako ho treba interpretovať), ako aj pri aplikácii procesných predpisov (napr. z aspektu dovolacím súdom vytýkaných väd dokazovania, iných väd majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci).

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 26. augusta 2020 sp. zn. 8Cdo/288/2019 zrušil prechádzajúce rozhodnutia konajúcich súdov z dôvodu, že ich závery považoval za predčasné (iba samu skutočnosť prevodu spoločného majetku strán sporu počas manželstva na inú obchodnú spoločnosť, nemožno kvalifikovať ako konanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s tým, že súdy sú povinné zaoberať sa všetkými okolnosťami, za ktorých došlo k prevodom spoločného majetku žalovaným, a nielen skutočnosťou, že k nemu došlo bez súhlasu žalobkyne, keďže táto skutočnosť je sama o sebe iba dôvodom pre vyslovenie relatívnej neplatnosti takýchto úkonov, nepreukazuje však i samotnú intenzitu konania žalovaného v podobe hrubého porušenia dobrých mravov. Až po vyhodnotení všetkých okolností konania žalovaného (predovšetkým jeho motívu takto konať) súdy nanovo posúdia, či je v danej veci dôvodná aplikácia § 630 Občianskeho zákonníka.

29. Súdy nižšej inštancie boli týmto právnym záverom (v zmysle kasačnej záväznosti) pri svojom ďalšom rozhodovaní viazané. V rámci prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP bol dovolací súd preto povinný skúmať, či súdy ho dostatočne rešpektovali.

30. V ďalšom konaní súd prvej inštancie i odvolací súd sa závermi dovolacieho súdu riadili (skúmali všetky okolnosti konania, predovšetkým motív žalovaného konať vo vzťahu k žalobkyni), doplnili dokazovanie na posúdenie dôvodnosti aplikácie ust. § 630 Občianskeho zákonníka, odstránili všetky dovolacím súdom vyčítané nedostatky a v neskorších rozhodnutiach sa nedopustili opakovane vady,

ktorá sa im v zrušujúcom rozhodnutí vytýkala (predčasnosť rozhodnutia a nevyhodnotenie všetkých okolností konania žalovaného so zameraním na motív konania vo vzťahu k žalobkyni). Súd prvej inštancie tak v prejednávanej veci pri opätovnom vydávaní rozsudku ako i odvolací súd pri napadnutom potvrdzujúcom rozsudku postupovali v súlade s § 455 CSP a rešpektovali rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým boli zrušené ich predchádzajúce rozhodnutia v tej istej veci. Postup súdov preto nemožno vnímať ako neprípustné nereflektovanie a úmyselné obchádzanie kasačnej záväznosti rozhodnutia najvyššieho súdu, z ktorého zreteľne vyplynul právny názor. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, potom významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2Cdo/130/2011, 3Cdo/248/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012).

31. Pokiaľ žalobkyňa v dovolaní tvrdí, že k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP došlo nevykonaním ňou navrhnutých dôkazov a nesprávneho vyhodnotenia vykonaného dokazovania dovolací súd uvádza, že rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa už v rozhodnutiach aplikujúcich právnu úpravu účinnú do 30. júna 2016 ustálila na názore, podľa ktorého nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, prípadné nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je procesnou vadou zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012.

31.1. Aj za súčasnej právnej úpravy najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nezakladá procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

32. Dovolací súd zdôrazňuje, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistili nižšie súdy. Dovolací súd nedisponuje oprávnením dokazovať hmotnoprávne skutky, na to slúži nachádzacie (základné) konanie a konanie na odvolacom súde. Predmetom dokazovania pred dovolacím súdom sú napr. včasnosť a prípustnosť dovolania; skutkový stav a výsledky dokazovania spred nižších súdov sa nemôžu pred dovolacím súdom meniť (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, pri § 442). Dovolací súd bol preto viazaný zisteniami súdov nižších inštancií. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

33. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

34. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre

posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, či je táto otázka riešená dovolacím súdom rozdielne alebo nebola riešená. Zároveň musí byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené jeho rozdielne rozhodnutie alebo rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odklonil, riešiace otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu alebo tvrdenie, že táto právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená.

35. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Ak však dovolanie aj po zameraní sa dovolacieho súdu na jeho obsah (§ 124 CSP) zostáva naďalej nejednoznačné alebo nejasné v tom, že z neho nemožno s istotou usúdiť, ktorú právne významnú otázku mal dovolateľ na mysli, je potrebné mať na zreteli, že právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v ustanoveniach CSP nedáva žiadny priestor pre uplatnenie domnienok alebo dedukcií dovolacieho súdu alebo jeho dohadov o tom, ktorú z viacerých právnych otázok riešených prvoinštančným a odvolacím súdom mal dovolateľ (jeho advokát) na mysli pri formulovaní dovolania.

36. Nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Najvyšší súd uvádza tiež to, že pokiaľ dovolateľ namieta nesprávnosť alebo nepodloženosť niektorých skutkových záverov súdov, neprípustne tým predkladá na dovolací prieskum skutkové, nie právne otázky. Dovolací súd je pritom viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

37. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

38. Dôvod prípustnosti dovolania (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil, a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. Predpokladom prípustnosti dovolania je dôsledné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom musí uviesť svoj názor na riešenie tejto právnej otázky (§ 393 ods. 2, 3 CSP). V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

39. Dovolateľka ako právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP nastolila: „Či za hrubé porušenie dobrých mravov v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka ako dôvodu na vrátenie daru sa považuje konanie obdarovaného, ktorý ako manžel v čase rozvratu vzťahov medzi manželmi 4 mesiace pred rozvodom v úmysle zbaviť manželku vlastníckeho práva bez jej súhlasu previedol všetok spoločný nehnuteľný majetok do vlastníctva iného subjektu - na výlučne svoju obchodnú spoločnosť, v ktorej je manžel jediným spoločníkom a zároveň konateľom“.

40. Takto dovolateľkou zadefinovaná právna otázka by mohla mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP iba vtedy, ak by výsledok jej riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý nebolo odvolaniu žalobkyne vyhovené, a pre ktorý bolo potvrdené ako vecne správne zamietajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či v prípade žalobkyňou nastolenej právnej otázky, ide o takú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

41. Vychádzajúc z obsahu spisu a z obsahu rozhodnutí súdov nižších inštancií bolo zdôraznené, že v konaní nebolo preukázané úmyselné konanie žalovaného za účelom ukrátenia žalobkyne o spoločný majetok, pretože namietané prevody nehnuteľností vykonal v presvedčení, že išlo o jeho výlučný majetok, s ktorým môže nakladať sám a to vzhľadom na spôsob financovania kúpy tohto majetku, pričom takéto konanie žalovaného nepredstavuje hrubé porušenie dobrých mravov, ktoré by zakladalo jeho povinnosť ako obdarovaného vrátiť poskytnutý dar žalobkyni. Z týchto dôvodov bol žalobný nárok podľa súdov nižších inštancií podaný nedôvodne, a preto bola žaloba zamietnutá. Dovolateľkou vymedzená právna otázka týkajúca sa aplikácie ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka s akcentom na čas rozvratu vzťahov manželov a s tým súvisiaci úmysel žalovaného zbaviť ju vlastníckeho práva k spoločným nehnuteľnostiam bez jej súhlasu preto nie je otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, odvolací súd sa danou okolnosťou nezaoberal a nezaložil na nej svoje rozhodnutie. Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil dovolací súd k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03). Na uvedenom závere nemôže nič zmeniť ani absencia odpovede na danú otázku zo strany odvolacieho súdu, ktorý nedostatok mohla žalobkyňa namietat' cez vadu zmätočnosti. Iný postup by podľa najvyššieho súdu založil rozpor s právnou úpravou a účelom dovolania.

42. Z uvedených dôvodov dovolací súd dospel po preskúmaní dovolania v tejto časti k záveru, že dovolateľkou formulovaná právna otázka nespĺňa atribút podstatnej otázky, na ktorej by rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo, a teda nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

43. Dovolateľka namietala nesprávne právne posúdenie veci aj vo vzťahu k potvrdzujúcemu výroku o trovách konania napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Žalobkyňa, vychádzajúc z obsahu dovolania (§ 124 CSP), vyvodila prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

44. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

44.1. Podľa § 357 písm. m) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania.

44.2. Rozhodnutie odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania, i keď je obsiahnuté vo výrokovej časti rozsudku, má vo svojej podstate vždy povahu uznesenia.

45. Základným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je to, že ide o rozhodnutie, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, pričom toto rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky bližšie definovanej pod písmenami a) až c) § 421 ods. 1 CSP; zároveň však nesmie ísť o rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu uvedenému v § 357 písm. a) až n) CSP tak, ako to vyplýva z § 421 ods. 2 CSP.

46. Z citovaných ustanovení vyplýva, že prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o trovách konania, ktorú dovolateľka vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, je vylúčená ustanovením § 421 ods.

2 CSP v spojení s § 357 písm. m) CSP (obdobne rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/71/2019, 7Cdo/276/2019, 4Cdo/81/2020, 5Cdo/114/2020, 7Cdo/125/2020, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 56/2017, bod 27 a pod.).

47. Dovolaciemu súdu za opísanej situácie preto neostalo iné, než dovolanie, ktorým bola neopodstatnene vytknutá tzv. zmätočnosťná vada podľa § 420 písm. f) CSP odmietnuť ako neprípustné (§ 447 písm. c) CSP) a v časti, v ktorej sa namietalo nesprávne právne posúdenie veci s ním naložiť rovnako pre nevymedzenie uplatneného dovolacieho dôvodu spôsobom predpokladaným v ustanoveniach §§ 431 až 435 (§ 447 písm. f) CSP).

48. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

49. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.